

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: fi.ofa.esa@regeringskansliet.se

Yttrande över slutbetänkandet En gemensam utbildning inom statsförvaltningen (SOU 2020:40)

Skolforskningsinstitutet har inte fått rubricerat betänkande på remiss, men väljer att trots det yttra sig över förslagen. Institutet är i grunden positiv till att det tas fram en gemensam introduktionsutbildning för nyanställda inom statsförvaltningen som omfattar grundläggande rättsprinciper och rollen som följer av att arbeta inom statsförvaltningen. Institutet avstyrker dock det genomförande som föreslås, med en detaljstyrning som uttrycker en påfallande brist på tillit till myndigheterna. Det är uppseendeväckande att det är just Tillitsdelegationen som lämnat dessa förslag.

Tillitsdelegationens uppdrag var att ta fram ett förslag till obligatorisk introduktionsutbildningen för statligt anställda som enligt direktiven till utredningen måste vara anpassningsbar och flexibel utifrån olika faktorer som myndigheternas storlek, verksamhetens karaktär och de nyanställdas förkunskaper. I stället har utredningen tagit fram ett förslag till en obligatorisk utbildning för samtliga anställda som dessutom inte är anpassningsbar och flexibel på det sätt direktiven understryker.

Skolforskningsinstitutet avstyrker utredningens förslag om en obligatorisk utbildning, som ska ha samma innehåll och vara lika för alla statsanställda, praktikanter och vissa uppdragstagare. Vi anser dock att det kan vara motiverat med en obligatorisk utbildning för nyanställda, men det måste i så fall finnas en möjlighet för arbetsgivaren att göra undantag eller anpassa utbildningen med hänsyn till den nyanställdas förkunskaper. Annars kommer den att sakna relevans.

Skolforskningsinstitutet avstyrker förslaget att utbildningen ska regleras i lag. Regeringen bör förfoga över styrningen av sina myndigheter, varför det är lämpligt att, om det behövs en reglering, göra detta i förordning eller genom regeringsuppdrag.

Skolforskningsinstitutet bedömer att ett strikt obligatorium som det förslaget innebär får orimliga konsekvenser, bland annat genom att en mängd disciplinärenden kan behöva prövas i personalansvarsnämnder.

Skolforskningsinstitutet avstyrker förslaget om att utbildningsanordnaren ska pröva de få möjligheter till undantag som förslaget ger. Det skulle skapa en orimlig byråkrati. Dessutom följer det av arbetsgivaransvaret att det är arbetsgivaren som ska pröva detta. Uppgifter om personal som bedriver spanings- eller underrättelsetjänst eller personal som är sjuk eller under rehabilitering kan dessutom svårligen överlämnas från ansvarig myndighet till en annan myndighet. Uppgifterna kan i vissa fall falla under sekretess.

Skolforskningsinstitutet är positiv till förslaget att utbildningen för nyanställda ska bygga på en kombination av självstudier och gruppdiskussioner, men avstyrker förslaget om att gruppdiskussionerna ska genomföras i form av regionalt organiserade fysiska träffar. Det är viktigt att det är enkelt att delta i utbildningen. De föreslagna regionalt baserade fysiska träffarna är dels administrativt krångliga i och med att deltagarna inte matchas till grupper slumpmässigt, dels onödigt dyra med kostnader för resor och restid. Med dagens teknik för videomöten är det en rimligare lösning att välja.

Skolforskningsinstitutet delar inte delegationens uppfattning att genomgången utbildning ska ses som en fördel vid rekrytering inom staten. Kraven för anställning i staten ska utgå från de kunskaper och erfarenheter som behövs för de aktuella arbetsuppgifterna.

Skolforskningsinstitutet föreslår slutligen att förslaget ersätts med en försöksverksamhet med en utbildning för nyanställda med ett begränsat antal myndigheter av olika typ och storlek. Försöket bör bygga på enkelt tillgängliga digitala lösningar, vara flexibelt och erbjuda möjlighet att anpassa utbildningen till de behov som den anställde har och till de utbildningar som många statliga arbetsgivare redan erbjuder. Vi skulle därutöver välkomna om det tas fram olika fördjupningsblock för mer erfarna medarbetare, men det måste i så fall utformas som ett

erbjudande där det ytterst är en fråga för arbetsgivaren att bedöma vilket kompetensbehov den enskilde medarbetaren har.

I detta ärende har direktören Camilo von Greiff beslutet efter föredragning av kanslichef Eva Wallberg. I ärendets slutliga handläggning har även kommunikationschefen Eva Grönlund deltagit.

För Skolforskningsinstitutet



Camilo von Greiff
Direktör